

ДО ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА НАУЧНО ЖУРИ
ПРОФ. Д-Р КИРИЛ ХРИСТОЗОВ, ДМ
ОПРЕДЕЛЕНО СЪС ЗАПОВЕД № Р-109-421/ 03.10.2025 г.
НА РЕКТОРА НА МУ- ВАРНА
УЛ. МАРИН ДРИНОВ №55
9002 ВАРНА

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Митко Д. Митков, дм
Катедра „Ендокринология и болести на обмяната“, МУ-Пловдив

ОТНОСНО: Конкурс за заемане на академична длъжност „Професор“ по научна специалност „Ендокринология“ в област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.1. Медицина, обнародван в ДВ брой 64 от 05.08.2025 г., за нуждите на Втора катедра по вътрешни болести, Факултет „Медицина“ и Клиника по ендокринология и болести на обмяната към УМБАЛ „Света Марина“ ЕАД Варна.

На заседание на ФС на факултет „Медицина“ при МУ-Варна по Протокол № 46 /29.09.2025 г. и със заповед № Р-109-421/03.10.2025 г. на Ректора на МУ- Варна съм избран за член на Научно жури (НЖ), а по Протокол № 1 от първото заседание на НЖ съм определен за изготвяне на рецензия по процедура за заемане на академична длъжност „професор“ по специалност „Ендокринология“ с **единствен кандидат доц. д-р Мира Валентинова Сидерова, дм.**

I. Анализ на кариерния профил на кандидата.

Доц. д-р Мира Валентинова Сидерова придобива ОКС „Магистър“ по Медицина в МУ-Варна, с награда „Златен Хипократ“ през 2003 г. За периода 2006-2009 г. е редовен докторант към УС по Ендокринология. През 2013 г. успешно защитава дисертация на тема: „Имунохистохимични маркери и ултразвукова еластография – нови диагностични възможности в уточняването на тиреоидните възли“ за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“ по научната специалност „Ендокринология“. 2008-2014 г. е хоноруван асистент в МУ-Варна към Катедра по вътрешни болести/ УС Ендокринология; От 2012 г. има призната специалност по по Ендокринология и болести на обмяната. За периода 2015-2017 г. е асистент висше училище в МУ-Варна към Катедра по вътрешни

болести/ УС Ендокринология. От 2017г. – до момента – доцент в МУ-Варна, Втора Катедра по Вътрешни болести / УС Ендокринология; От 2022 г. до момента – Ръководител на Втора Катедра по Вътрешни болести, факултет „Медицина“, МУ-Варна; От 2024 г. до момента - Председател на държавна изпитна комисия за специалност „Ендокринология и болести на обмяната“. Професионалното развитие на доц. Сидерова започва през 2003 г., като до 2005 г. е ординатор в отделение по анестезиология и реанимация, МБАЛ „Св. Анна“, Варна; от 2005 до 2022 г. е ординатор в Клиника по Ендокринология и болести на обмяната, УМБАЛ „Света Марина“ Варна последователно като специализант, специалист-ординатор, асистент, доцент. От 2023 г. до момента е началник на Клиника по Ендокринология и болести на обмяната, УМБАЛ „Света Марина“ Варна.

Участва в комисии и мултидисциплинарни екипи: Комисия „Ендокринни тумори“; Комисии за лечение на болни със захарен диабет тип 1 и 2, дефицит на растежен хормон, лечение с калцитриол, пациенти с хиперпролактинемия, акромегалия; Комисия за предписване на медицински изделия за приложение на инсулинови помпи и сензори.

Квалификации:

- ВСД „Ехография на шийната област“ (свидетелство за професионална квалификация серия ПК-МУВ, №000459, рег.№ 0432/09.07.2018г)
- ВСД „Тънкоиглена аспирационна биопсия под ехографски контрол на щитовидна, парашитовидни влезни, лимфни възли и туморни формации в шийната област“ (свидетелство за професионална квалификация серия ПК-МУВ, №000461, рег.№ 0434/17.07.2018г)
- European Thyroid Association Ultrasound course – 2009 (Lisbon)
- 2008г. Тримесечна специализация по Ендокринология в гр. Бари, Италия по програма „Еразъм“
- 2010г. Курс по остеоденситометрия и работа с източници на йонизиращи лъчения, сертификат ИУ-04-7428/2010 г.
- 2015г. Rising Stars Educational Program „Diabetes management today: bridging physiology and clinical practice“, септември 2015, Стокхолм, Швеция
- 2016г. Joslin Diabetes Center. The Joslin Case Clinic, 25th June, 2016, Bucharest
- 2017г. Ethics and integrity in medical research, European Commission
- 2017г. Практически курс със сертификат „Ultrasound meets Cytopathology“, Унгария

- 2018г. Практически курс със сертификат „Focus on US-guided diagnostic procedures and laser treatment of thyroid lesions”, Regina Apostolorum Hospital, гр. Рим, Италия
- 2024г. Steno Frontiers in Diabetology, Steno Diabetes Center, Copenhagen

Доц. Мира Сидерова води лекции и упражнения по ендокринология на студенти по медицина V курс (българоезично и англоезично обучение), лекции и упражнения по ендокринология на студенти по Медицинска козметика III курс, практическо обучение и семинари със стажант-лекари VI курс по Медицина (българо- и англоезично обучение). Обучава докторанти, участва в теоретични курсове СДО за специализиращи лекари по „Ендокринология и болести на обмяната“; член е на семестриални и държавни изпитни комисии по Вътрешни болести и Ендокринология и болести на обмяната.

Доц. Мира Сидерова владее английски, немски, гръцки, руски език

II. Общо описание на представените материали по конкурса.

Представените от кандидата материали по конкурса съдържат в пълен обем необходимата информация за извършване на количествена и качествена оценка на цялостното академично развитие. Представен е доказателствен материал за публикуваните оригинални статии, участията в научни форуми у нас и в чужбина, справки за цитирания, приносите на научните трудове, резюмета на научните трудове. Документацията е подробна и прегледно организирана под формата на справки, списъци и доказателствен материал.

III. Оценка на научните трудове на кандидата за цялостното академично развитие.

Общият брой научни трудове на доц. Мира Валентинова Сидерова до момента включват: дисертация: 1 бр. с общ обем от 140 стр; монографии: 1 бр. с общ обем от 125 стр.; глави в учебници/книги: съавтор в 3 учебника; статии: 65 бр. с общ обем от 156 стр.; доклади: 31 на международни и 80 на национални форуми.

Представените трудове за участие в конкурса, общо 59 бр., отразяват научно-изследователската дейност в периода 2017- 2025 г. От тях публикации на български език са 35 бр. и на английски език – 24 бр. Като самостоятелен автор – 9 бр., в съавторство 50 бр., от които като: *първи* автор – в 8 бр. публикации *втори* автор – в 21 бр. публикации, *трети* автор – в 15 бр. публикации, *четвърти и последващ* автор – в 6 бр. публикации.

Научните изследвания са насочени към комплексни клинични и теоретични аспекти на заболяванията на ендокринната система. Най-голям брой публикации са свързани с тиреоидната патология, което се явява и продължение на дисертационния труд. Последният е посветен на ехографските критерии за оценка на злокачествения потенциал на тиреоидните нодули, внедряване на иновативни ултразвукови методи (еластография на тиреоидни възли), извършване на тънкоиглена аспирационна биопсия (ТАБ) и цитоморфологично изследване; анализ на цито-хистологичните корелации; имунохистохимична характеристика на доброкачествени и злокачествени тиреоидни образувания. Диференцираният тиреоиден карцином е най-често срещаното злокачествено заболяване на ендокринната система и обикновено се представя като нодозна струма, като последната е изключително честа клинична и ултразвукова находка. Доц. Сидерова умело представя своето виждане за подхода в диагностиката, лечението и проследяването на пациенти с рак на щитовидната жлеза, базирайки се на собствения и световен опит. Посочва съвременните възгледи за сонографска оценка на тиреоидните възли, разграничаването на доброкачествените нодули, които могат да бъдат менажирани консервативно, от тези със съмнителни или злокачествени характеристики, изискващи по-нататъшно уточняване и лечение, включително тънкоиглена аспирационна биопсия (ТАБ), някои допълващи молекулярни техники и хирургично лечение. Изтъква необходимостта от установяването на строги критерии за диагностика, лечение и проследяване, за да се сведе до минимум потенциалната вреда от прекомерното лечение на пациенти с нисък риск и да се осигури адекватна терапия на пациенти с висок риск.

Автоимунните тиреоидни болести са застъпени в широкообхватно изследване на липидните параметри при над 700 участника с и без хипотиреозидизъм. Изследвана е и връзката между първичния хипотиреозидизъм (явен и субклиничен) и депресията, както и влиянието на хроничното лечение с щитовидни хормони върху костния метаболизъм. Обърнато е внимание и на тиреоид-асоциираната офталмопатия (ТАО) - органо-специфичен автоимунен феномен, асоцииран с автоимунните щитовидни заболявания. Актуална тема е и отключването на тиреоиден автоимунитет от приложението на нови противотуморни средства – лекарства за лечение на различни онкологични заболявания чрез използване на имунната система за противодействие към злокачествените клетки.

Всички споменати проучвания показват необходимостта от скрининг за тиреоидна патология, като своевременното диагностициране и правилно провежданата терапия водят

до благоприятно повлияване на сърдечно-съдовия риск, на качеството на костта, на психичното благополучие.

Група публикации са посветени на саркопенията - заболяване, което засяга различни количествени и качествени аспекти от мускулатурата, и води до повишен риск от инвалидизация, неблагоприятни здравни последици и смъртност. Разгледани са два основни аспекта на заболяването: при жени с новодиагностициран хипертиреозидизъм и при мъже на андроген-депривационна терапия (АДТ) за простатен карцином.

Хипертиреозидизмът предразполага към по-ранна изјава на саркопения, като праговата възраст, над която трябва да се търси целенасочено е 54 години, за разлика от „първичната саркопения“, характерна за възрастта над 65 години. Публикациите открояват изследването на силата на захват като ценен маркер с висока информативна стойност и лесен за изпълнение метод, поради което следва да бъде внедрен като част от рутинния клиничен преглед на лицата, засегнати от хипертиреозидизъм.

Продължителната андроген-заместителна терапия при пациенти с простатен карцином е свързана със значителен спад в мускулната маса и сила и подкрепя интеграцията както на образната диагностика, така и на прости клинични инструменти в рутинната оценка на пациенти с рак на простатата, получаващи АДТ.

Хиперпаратиреозидизмът в различните си форми е предивикателство в практиката на ендокринолога, налагащо използването на различни диагностични подходи и стратегии за управление. Публикациите на доц. Сидерова свързани с патологията на паратиреоидните жлези включват първичен, вторичен и третичен хиперпаратиреозидизъм, КМП и костни биомаркери при пациенти с ХБЗ, ултразвукова диагностика на паратиреоидея. В публикуваните обзорни статии и студии с лично участие се подчертава необходимостта от разбирането на тези различни заболявания, което е от решаващо значение за правилното диагностициране на основната причина, независимо дали става въпрос за паратироиден тумор, паратиреоидна хиперплазия при хронично бъбречно заболяване или тежък дефицит на витамин D и калций, и за прилагане на подходящо лечение за предотвратяване на усложнения като остеопороза, нефрокалculoza, нефрокалциноза и други системни проблеми.

Захарният диабет присъства осезаемо в публикациите на доц. Сидерова. Принос в диабетологията е редакцията на книгата „Type 2 Diabetes – from pathophysiology to modern treatment“, съдържаща глави на други авторски колективи, обхващащи най-новите научни

концепции в патогенезата на диабет тип 2, както и усложненията и подходите в диагностиката и гликемичния контрол. Част от книгата е посветена на ефекта на диабета върху психичните функции и стратегиите за лечение за предотвратяване на когнитивния спад. Разгледано е глюкозното мониториране, използващо авангардни технологии, както и ролята на здравните информационни технологии в управлението на диабета. Група публикации са фокусирани върху сравнително нови класове глюкозопонижаващи медикаменти – GLP1-рецепторни агонисти и SGLT2-инхибитори, довели до промяна на международните препоръки за лечение на диабет, сърдечно-съдови заболявания и хронично-бъбречно заболяване. Ценно за България е проучване на препоръчаната антидиабетна терапия при дехоспитализация на преминалите през една университетска ендокринологична клиника пациенти с тип 2 диабет. Акцент на статията е назначаването на орган-протективни класове глюкозо-понижаващи средства, а именно GLP1-PA и SGLT2-инхибитори. Прави впечатление, че въпреки доминирането на спешните хоспитализации (над 70%), след овладяването на острата декомпенсация на диабета се преминава към съвременно органопротективно лечение, а повече от половината от пациентите с кардио-ренален риск (55.7%) са получили поне едно органопротективно лекарствено средство. Допълнителен принос на студията е съпоставка с данните за използването на орган-протективни антидиабетни медикаменти в други европейски и неевропейски центрове. С големи приноси в науката са студиите, посветени на високоенергийната MLS-лазерна терапия при диабетна периферна невропатия със собствени данни от съвместни проучвания със специалисти по физиотерапия. Резултатите са обещаващи и утвърждават MLS лазерната терапия като безопасно, нефармакологично допълнение към стандартната терапия при пациенти с болезнена диабетна периферна невропатия. Използването на този нов, неинвазивен метод за повлияване на болката и електроневрографските параметри при диабетна полиневропатия е иновативен и приложен за първи път в България. Развитието на технологиите в областта на захарния диабет (ЗД) дава възможност на все повече пациенти за оптимален контрол над болестта им. Като член на комисията за предписване на медицински изделия за приложение на инсулинови помпи и сензори, доц. Сидерова споделя в публикации екипния опит по отношение на преминаване от базал-болусна инсулинова терапия с писалки към инсулинова помпена терапия (ИПТ) и данни от провеждано продължително глюкозно мониториране (ГПМ) на фона на ИПТ.

Няколко публикации проучват метаболитните нарушения при надбъбречна и гонадна патология – хормоно-несекретиращи адrenalни инциденталомии, медикаментозно индуциран хипогонадизъм при мъже. Разгледан е потенциалният риск от развитие на метаболитен синдром при пациенти с надбъбречни хормоно-несекретиращи инциденталомии. Потвърждава се метаболитният риск и необходимостта от търсене, проследяване и навременно лечение на метаболитните нарушения при мъже с простатен карцином, подложени на хормонална терапия.

Редките болести са свързани с редица диагностични и терапевтични предизвикателства в клиничната практика и обикновено налага мултидисциплинарен подход. Публикациите на доц. Сидерова в това направление са посветени на описанието на специфични клинични случаи, които представляват както практически, така и теоретичен интерес.

В заключение научните разработки на доц. д-р Мира Сидерова обхващат различни области на ендокринологията. Те са с научно-теоретичен, научно-практичен характер и приложно-учебен характер. Редица от тях касаят пилотни за България данни. Свързани са както с широко разпространени и социално значими заболявания (напр. захарен диабет; метаболитен синдром, остеопороза, тиреоидна дисфункция), така и с редки ендокринни патологии (напр. генетични/фамилни тиреоидни заболявания, вкл. неоплазии, хипофизарни тумори и други съчетани ендокринни проблеми при системни нарушения), представляващи актуални проблеми в ендокринологията.

IV. Оценка на монографичен труд/равностойните научни публикации представени в конкурса за „професор“.

За участие в конкурса, като заместващи хабилитационен монографичен труд, са представени 11 пълнотекстови научни публикации в издания, които са реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (Scopus и Web of Science), признати от НАЦИД към Министерството на образованието и науката. Те отразяват част от научно-изследователската дейност на доц. Мира Сидерова, осъществена след придобиване на академичната длъжност „доцент“ от периода 2017 - 2025 г. и са включени в академичната справка в показател **В4 „равностойни на монографичен труд публикации“**. **Тези публикации носят 295 наукометрични точки при минимални изискуеми 100 точки.**

В 45.5% от тези публикации доц. Сидерова е първи автор, в 45.5% – втори автор, а в 9% е четвърти автор. Посочените за равностойни на хабилитационен труд публикации могат да се интерпретират като такива с теоретичен характер, с оригинален характер, представящи иновативни подходи в дадено направление (В 4.2, В 4.11), а трети могат да се разглеждат като публикации с практико-приложен принос. Представените публикации разкриват многообразието от научни области, в които работи и публикува доц. Сидерова.

Освен заместващи хабилитационен монографичен труд статии, са представени още 46 научни публикации в показатели от академичната справка, както и още 3 труда извън минималните наукометрични изисквания (1 статия, 1 препоръка в съавторство, 1 редакция на книга), с общо **647.61 наукометрични точки, при минимални изискуеми в категория Г – 200.**

V. Отражение (цитиране) на публикациите на кандидата в националната и чуждестранна литература (публикационен имидж).

В академична справка 861/23.09.2025 г. са посочени 12 статии с общо 29 цитирания, достатъчни за покриване на минималните изисквания за заемане на АД “професор“. От тях има **20** цитирания в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация и **9** цитирания в нереперирани списания с научно рецензиране. Интересът към научните трудове на кандидата от чуждестранните изследователи, говори за актуалността и значимостта на публикациите.

Общо за показател **Д 345 наукометрични точки, при минимални изискуеми за категорията – 100 точки.**

VI. Комплексна, качествена оценка на учебно-методическата и преподавателската дейност.

Доц. Мира Сидерова има преподавателски стаж повече от 10 години. Учебната ѝ натовареност включва лекции, упражнения и курсове на студенти (българоезично и английскоезично обучение), специализанти, стажант-лекари и докторанти.

Участва в изпитни комисии - семестриални изпити на студенти от МУ, зачисляване и провеждане на колоквиуми на специализанти по специалност „Ендокринология и болести на обмяната“. Член е на държавните изпитни комисии по Ендокринология и болести на обмяната.

Общата учебно-преподавателска заетост в МУ-Варна за последните 4 учебни години е средно 208 часа годишно.

Ръководител е на специализацията по „Ендокринология и болести на обмяната” общо на пет лекари.

Научен ръководител е на трима успешно защитили докторанти - д-р Евелина Б. Златанова, дм – придала ОНС „доктор“ на 02.03.2022 г., д-р Лили Й. Йосифова, дм – придала ОНС „доктор“ на 01.12.2022 г. и д-р Гергана Т. Маринова, дм – придала ОНС „доктор“ на 20.03.2025 г.

Като член на научно жури участва в процедури и конкурси за придобиване на ОНС „Доктор” и за заемане на АД „Доцент”.

Общо за показател Е (Е13-Е22) 171.53 наукометрични точки, при минимални изискуеми за категорията – 100 точки.

VII. Критични бележки и препоръки.

Описаният по-горе анализ на професионалната, научната, учебно-методичната и преподавателската дейност на доц. Сидерова не ми дава основания да представя критични бележки. Мога само да препоръчам запазването на тази ползотворна и разностранна дейност.

VIII. Обща оценка за съответствието на кандидата спрямо минималните национални изисквания по чл. 2б, ал. 2 и 3, съответно на изискванията по чл. 2б, ал. 5 от ЗРАСРБ и специфичните за МУ – Варна изисквания по направления и за звена с/без клинична дейност, определени в Правилника за развитието на академичния състав на МУ-Варна (ПРАС).

Предоставените от доц. Мира Валентинова Сидерова материали покриват минималните национални изисквания и тези на МУ – Варна за АД „Професор” – Академична справка 861/23.09.2025 г. (табл.1).

Таблица 1. Минимални изисквани точки по групи показатели за АД „Професор”

Показатели	Минимални изисквания на МУ-Варна	Доц. Мира Сидерова, дм
Показател А	50	50
Показател Б	-	-
Показател В	100	295
Показател Г	200	647.61
Показател Д	100	345
Показател Е	100	171.53
ОБЩО	600	1509.14

IX. Заключение

Д-р Мира Валентинова Сидерова, дм е изграден и авторитетен специалист с широк спектър от професионални и научни интереси, както и богат преподавателски опит. Научноизследователската ѝ дейност е с широк тематичен обхват и е насочена към актуални медико-социални проблеми. Научните трудове съдържат теоретични, методични и научно-приложни приноси в национален и международен аспект. Въз основа на всичко това убедено давам своя положителен вот и предлагам на почитаемото Научно жури да присъди на доц. д-р Мира Валентинова Сидерова, дм академичната длъжност „Професор“ по научна специалност „Ендокринология“, професионално направление 7.1. Медицина към „Втора катедра по вътрешни болести“ при Медицински Университет – Варна.

03.11.2025 г.

гр. Пловдив

.....

Заличено на основание чл. 5,
§1, б. „В“ от Регламент (ЕС)
2016/679

/проф. д-р М. Митков, дм/